48ste jaar. — Nr 69. Zaterdag 8 Juni 1901.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, nr 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement

Drie maanden [illegible]
Twee [illegible]
Een [illegible]
Een blad [illegible]
De abonnementen [illegible]
Aankondigingen [illegible]
Reclamen, [illegible]
voorraan of binnen [illegible]
drukregel.

TONGEREN, DEN 8e JUNI 1901.

De legerkwestie.

Verslag van M. Helleputte.

III.

Gemis van vertrouwen in de verklaringen der militaire overheden.

Bij de impopuliriteit dezer maatregelen (vijandschap tegen het vrijwilligerschap en verscherping der loting) is zich nog komen voegen de misnoegdheid over de wijze, waarop de militaristen dit alles willen verwezenlijken.

Men ontrukte aan het parlement opvolgende toegevingen, die door ieder op zich zelve, als de laatste werd voorgesteld, maar die, nauwelijks toegestaan, door nieuwe eischen werd gevolgd.

Men verbergt aan het parlement het doel dat men beoogt. Men onderschat opzettelijk de uitgaven der ondernomen werken, alhoewel men heel goed weet, dat de gevraagde credieten niet voldoende zijn.

Zie b. v. de ongeloofbare misrekening bij de Maasforten. Men kan niet meer staande houden, dat men de gepleegde dwalingen niet had kunnen voorzien.

La Gazette zelf, een militarisch blad, kwam op tegen deze handelingen en tegen het dwingen van betalen van uitgaven, nadat de werken al zijn uitgevoerd, zoodat de Kamer niet meer weigeren kan.

Dat is zeer afkeurenswaardig, zegde *la Gazette*, maar onze generaals zijn er nu aan gewoon ; wij hebben ministers van oorlog gehad die meesters waren in het voor den aap houden der Kamer...

Maar deze dwalingen, bewijst M. Helleputte, zijn niets in vergelijking bij het goochelspel met de effectieven.

Toen de bouw der Maasforten werd voorgesteld, verklaarde het departement van oorlog, iiieen met reden omkleed antwoord, dat het contingent niet moest verhoogd worden ; en vandaag is de verdediging dezer forten *het groote*, om niet te zeggen *het* eenige argument, voor eene vermeerdering der legersterkte.

Nauwelijks waren de Maasforten gebouwd, of generaal Brialmont verklaarde aan eenen interviewer van den *Matin*, dat ons leger niet voldoende was om de Maasforten te bezetten en dat wij 246,000 man noodig hadden...

Men gaat verder. In de legercommissie beweert men dat Moltke aan baron Lahure zegde : « de verdediging der Maasforten » zonder eene aanzienlijke vermeerdering » van het leger te velde, is eene onvolledige, » zoo niet gevaarlijke oplossing. »

Waarom zegde men zulks niet bij den bouw der forten ?

En wie kan het parlement iets verwijten, wanneer het ongelooviig blijft tegenover de stelligste verklaringen onzer krijgsoversten?

Ziet men nu dat zulk een stelsel vernederend is voor het parlement ?

* *

Bij de stemming der wet op de burgerwacht, was het dezelfde tactiek.

Bij de voorbereiding van het ontwerp, verklaarde men dat de heringerichte burgerwacht groote diensten zou bewijzen in oorlogstijd ; zij zou een deel van den dienst der versterkte plaatsen verzekeren en een grooter aantal mannen beschikbaar stellen voor het veldleger ; kortom, zij zou een leger van tweeden rang zijn en het zou verder onnoodig blijken het contingent te verhoogen.

Doch, pas was men verzekerd dat het ontwerp zou gestemd worden, of het nut der burgerwacht in tijd van oorlog werd betwist.

Daarentegen, op 13 Februari 1901, verklaarde kolonel Wouters, bestuurder-generaal der burgerwacht, in eene voordracht te Gent, dat de burgerwacht de veiligheid moet verschaffen aan het leger en den eersten schok moet onderstaan.

Waarom, indien de burgerwacht een leger is geworden, dat zelfs den eersten schok moet onderstaan, waarom dan nog eene verhooging van contingent, zooals door denzelfden kolonel Wouters in de legercommissie werd gevraagd ?

In waarheid, wie en wat moet men niet gelooven ? Wie zal ons bepaald zeggen welk krijgsstelsel wij noodig hebben ? Men wil dat de Kamer geblinddoekt loope naar eenen toestand, dien men ons weigert te doen kennen. Welnu, **dat zal de Kamer niet doen.**

* *

De legercommissie vraagt een legereffectief van 180,000 man en een jaarlijksch contingent van 18,500.

Wat zien we gebeuren ? De militaristen zijn niet eens tevreden en, nam de Kamer de cijfers der commissie aan, ze zou er velen misnoegen.

Want de *fédération des anciens militaires*, aan wier hoofd generaal Brialmont staat, vroeg in een verzoekschrift aan de Kamer 245,000 man.

De *Belgique militaire* noemt 180,000 man onvoldoende, doch bekent dat men voor het oogenblik niet meer verlangen kan.

Men mag dus verzekerd zijn dat, moest de Kamer de voorstellen der legercommissie stemmen, men binnen kort nieuwe verhooging zou eischen.

Dat men den algemeenen dienstplicht, het alleman soldaat, voorstelle, dat is een principe dat kan verdedigd worden ; maar aan dit bestendig bedriegen der Kamer moet een einde komen, want de *openbare meening* zal alle vertrouwen verliezen in de verklaringen *der legerhoofden*, tot groot nadeel van het leger zelf.

IV.

Indien nu het leger nog aan deze, die men door dwang inlijft, voldoende waarborg leverde onder zedelijk en godsdienstig oogpunt ; maar niet alleen ontneemt het leger hun de vrijheid, belemmert hunne broodwinning, doch sticht in hunnen geest soms onherstelbare onheilen. Dit is ook eene der redenen, waarom de loting op zooveel verzet stoot in ons land.

Wij vragen aan deze politieke tegenstrevers en aan allen, die onze godsdienstige overtuiging niet deelen, zich een oogenblik in de plaats te stellen der ouders, wier zonen door het leger worden geëischt.

Op 100 lotelingen van den buiten zijn er 99, die regelmatig hunnen godsdienstplicht vervullen ; na 6 weken in de kazerne zijn er nog 10 op 100.

Hebben zij hun geloof verloren ? Is hunne overtuiging veranderd ? Bij sommigen wel en deze zijn onwederroepelijk verloren. Maar de meerderheid, pas uit den dienst ontslagen en thuis teruggekeerd, vervult weer hunne godsdienstplichten zooals eerst.

Moet dit tijdelijk of definitief plichtverzuim dus niet aan den invloed des legers toegeschreven worden ? En wie zal 't verbazen dat de ouders schrik hebben van de loting, welke hun hunne zonen komt afnemen.

Bij dit godsdienstig verval moet men het zedelijk verval voegen, dat er het noodlottig gevolg van is.

Ha, men heeft soms geklaagd over de kritiek der katholieken tegen het leger ; maar is die critiek niet gegrond, is het niet met recht en reden dat zij den invloed des legers op hunne kinderen vreezen ?

De ouders weten ook dat de aalmoezeniersdienst onvoldoende is, dat den soldaat allerlei bezwaren in den weg worden gelegd bij het vervullen zijner godsdienstplichten en zij wantrouwen diegenen, in dewelke zij zouden moeten kunnen vertrouwen stellen.

De liberale pers zet het leger op, als een middel van anti-godsdienstige propaganda ; als alle jongelingen aan den dienstplicht waren onderworpen, schreef de *Koophandel* in den tijd, 't zou ganw gedaan zijn met de dominatie der Kerk op den buiten.

Zelfs legerhoofden aarzelen niet zulke verklaringen af te legzen, onder andere generaal Bouyet, op 29 Maart 1897, in de Loge *Union et Progrès*, die daar ook de kazerne afschilderde, als 't beste middel om de jongelingen te ontrukken aan het « juk » der pastoors.

Welnu, lang reeds zouden de militaire overheden, hunne aandacht hebben moeten wijden aan dezen staat van zaken.

Willen zij het leger populair maken, dat zij dan zorgen dat in de kazerne de overtuiging der ouders niet worde gekrenkt.

Vooruitgang is vast en zeker te bestatigen, doch er blijft nog veel te doen. Niemand vraagt dat het leger eene school worde van godsdienstige propaganda, noch inbreuk te maken op de vrijheid van geweten ; maar men moet enkel beleiten dat het leger eene school van ongodsdienstigheid weze en zorgen dat de soldaat kunne leven naar *de ingeving zijns gewetens en den wensch* zijner ouders.

DE TOEKOMST.

Wat zal de XXe eeuw worden ?

De eeuw der massa.

Evenals de XIXe eeuw de triomf daarstelde van het individualism, zoo zal de XXe de zegepraal vieren van het collectivism, niet van een collectivism op zijn Marxes, maar van een collectivism op zijn Amerikaansch, dat al de werkkrachten in elke handen bijeenbrengt, bestiert en beloont.

Het lijdt geenen twijfel : — onze samenleving is ziek ; zij is dat niet alleen onder zedelijk, maar nog onder stoffelijk opzicht.

Het is gewoten : de mensch huist in zich den worm zijner vernietiging ; alles wat bestaat voedt de kiem van zijnen ondergang. Wat heden was is morgen niet meer.

De XIXe eeuw zag den mensch, als persoon steeds hooger klimmen in welstand en in fortuin ; nu is het toppunt bereikt. De modder grinstikt het voetstuk tegen en gaat omvallen. Wat deze menschen tot stand brachten, zijn andere aan 't afbreken.

De XXe eeuw zal dat vernietigswerk voltooien.

Meer en meer zullen de volkeren van den zelfden oorsprong zich onder denzelfden, gelijken scepter samenvoegen, niet alleen uit natuurlijke neiging, maar nog uit zelfbehoud : meer en meer zal de personenstrijd in groepen-, niet in klassenstrijd ontaarden.

De eenheidsgeest behaalt in alles de bovenhand, zoowel in staat- en huishoudkunde als in wetenschap.

In het begin der XIXe eeuw, leefden er 680 millioen menschen ; nu bestaan er 1569 millioen. Elke dier 680 millioen personen voed destijds ruimen kring om zich te bewegen ; de 9/10e waren onontwikkelden.

Dat is nu zoo niet meer.

De strijd om het leven deed nieuwe gewesten winnen, mekanieken uitvinden, stoom en electriciteit invoeren ; blijft het menschelijk geslacht zoo verbazend aangroeien, als sedert eene eeuw het geval was — en waarom zou het dat niet ? — dan moet gansch ons samenleven gedwongenerwijze nog verder omwentelen, en zullen de politieke hornen meer en meer worden verhangen.

Er zijn tegenwoordig reeds, inbegrepen deze uit Oostenrijk-Hongarie — 70 millioen Duitschers, meer dus dan Frankrijk, Italie, België en Holland vereenigd, inwoners reeds tellen.

Feitelijk overheerscht Duitschland gansch noordelijk Europa.

Wat zal dat met vijftig jaar b. v. wezen, als die 75 millioen Duitschers voortwoekeren zooals zij tot heden deden ?

Nog machtiger dan Duitschland moet Rusland worden ; eer de eeuw verloopen is, ligt de helft van Azië onder zijne klauw.

Engeland speelde, voorai in de laatste 25 jaar, eene hoofdrol in de wereldpolitiek. Het legde de hand op Europa niet, maar wel op andere werelddeelen.

Die rol zal het in de XXe niet kunnen volhouden.

De andere Staten zien klaar in zijn spel, en zoeken zich nu eveneens kroonlanden vast te hechten. Geduchte medekampers treft het vooral op handels- en nijverheidsgebied in Duitschland en Noord-Amerika aan.

Twee reuzen zullen gedurende de XXe eeuw over het staatkundig lot van Europa beschikken, Rusland en Duitschland. De andere natiën zullen nog alleen iets beteekenen voor zooveel zij die twee machten aanhangen of bol tegen hen vormen.

In vroegere tijden, behoorde de wereldscepter aan de zoogenaamde Latijnsche volkeren : — Frankrijk, Italie, Spanje en Portugal.

Deze zijn nu volop aan 't vervallen.

Stappen wij van de oude tot de nieuwe wereld over, dan staan wij nog voor grooter wordende kolossen, namelijk de Vereenigde-Staten van Noord-Amerika en van Brazilië.

De colonisatie van het Amazonenbekken, in den loop der XIXe eeuw begonnen, zal stellig de geschiedenis van het Menschdom in de XXe eeuw overheerschen, dewijl deze kolonisatie aan Brazilië de overmacht moet verzekeren in gansch 't noorden van Zuid-Amerika. Bolivie, Peru, Ecuador, Colombia, Venezuela zullen onvermijdelijk in deze colonisatie verzwolgen geraken.

Alleen Argentine en Chili zullen zelfstandig blijven ; Brazilie's colonisatiekracht spat immers langs 't noorden, niet langs 't zuiden uit.

De Vereenigde-Staten van Amerika, veel machtiger nog, zullen gebieden over gansch Midden-Amerika, de Antillen en Engelsch Dominion.

In 't Verre Oosten steekt Japan den kop op.

Zal Engeland Indie, Egypte en Zuid-Amerika kunnen behouden, en Frankrijk Indo China, Madagascar, Congo, Soudan en Algerie ?

Raadsel.

Wat er van zij, uit vorenstaande regelen blijkt dat de macht der machtigen meer en meer moet toenemen ; nu, wie machtig is op politiek gebied, zal het ook op huishoudkundig willen zijn : — het eene maakt het andere noodzakelijk.

De opperheerschappij in handel en nijverheid moet dus, ten langen laatste, in de sterkste handen berusten.

M. GIELEN,

onze achtbare volksvertegenwoordiger, zal op

donderdag 13e JUNI,

dag der foor, in het lokaal der Land- en Tuinbouwmaatschappijen, in het Koffiehuis *Allée Verte*, Kielerstraat te Tongeren, van tien ure tot een, de personen ontvangen die hem verlangen te spreken.

Eene belangrijke vergadering

heeft vrijdag te Hasselt plaats gehad, onder voorzitterschap van den heer Slegers, voorzitter van den provincialen raad.

Het komiteit der provincieraadsleden, dat na de wetgevende kiezingen gevormd werd, om de inrichting eener katholieke arrondissementsassociatie te bestudeeren, heeft een ontwerp van standregelen onderzocht. Onze drie volksvertegenwoordigers woonden de zitting bij.

Eene nieuwe bijeenkomst zal binnen kort plaats hebben, en alles doet verhopen dat de associatie binnen kort op vaste grondvesten zal ingerichtzijn, en dat de eendracht zal hersteld worden tusschen al de katholieken van het arrondissement Tongeren-Maeseyck.

Provinciale raad van Limburg.

De provinciale Raad vergaderde opnieuw Woensdag, 5 Juni, ten 10 ure 's morgens, ten einde over te gaan tot de definitieve goedkeuring der provinciale kiezingen van Mechelen, waardoor de heer Smeets-Hauben, Burgemeester te Mechelen, tot provinciaal Raadslid werd gekozen.

De heer Baron de Villenfagne, raadsheer en verslaggever, berichtte aan den Raad dat de heer Smeets-Hauben wettig gekozen was met de volstrekte meerderheid en dat bijgevolg het nieuw gekozen lid tot de eed-aflegging moest aangenomen worden.

Onmiddellijk daarna werd het nieuw gekozen lid, welke zich met zijne kollegas in de Gouvernements-zaal bevond, door den heer Baron de Pitteurs-Hiegaerts, Gouverneur van Limburg, tot de eedaflegging geroepen.

Het nieuw gekozen lid verklaarde aan den Heer Gouverneur den eed in de Vlaamsche taal af te leggen.

Dadelijk daarna ging de provinciaal, ten getalle van 33 aanwezige leden, over tot de benoeming der kandidaten voor het Beroepshof te Luik.

De heer Verkissen, Voorzitter van het tribunaal te Tongeren, is uitgeroepen met 31 stemmen als eerste kandidaat en de heer Bovy, onderzoeksrechter te Hasselt, is aangesteld als tweede kandidaat met 30 stemmen.

Senaat.

Zitting van vrijdag 31e Mei 1901.

Spel in openbare plaatsen en kansspel.

De algemeene bespreking wordt voortgezet.

Mgr Kessen. — Verschillende sprekers lieten hooren, dat ik sedert 1897 van meening zou veranderd zijn. Ik liet dit onverlet, want moesten wij op al wat hier gezegd wordt het woord vragen, nooit kwam er een einde aan.

Gisteren echter hield de minister, zeer hoffelijk, eene rede in drie punten, om te betoogen, dat ik, die in 1897 voor de uitzondering Spa-Oostende heb gestemd, er andermaal zou moeten voor stemmen. Daar moet ik nu wel op antwoorden ; om niet den schijn op mij te laden, dat het ik hierover eens ben.

De minister heeft het mis. Wat mijn gedrag voor vier jaar regelde, bestaat thans niet meer. En dus zie ik nergens eene reden, om voor bedoelde uitzondering te stemmen. Hadde ik voor vier jaren gehandeld met het oog op den financieelen toestand van Oostende en Spa, dan had men eenigszins te recht kunnen beweeren, dat die toestand veranderd bleef ; al moet daarbij gezegd worden, dat beide steden verwittigd werden. Maar ik stond juist niet op het terrein der stoffelijke belangen, waarvoor nooit hoogere belangen zwichten moeten.

Waarop stemde ik toen ? Sommige leden stonden het grondbeginsel voor, dat spel moest geregeld worden ; maar dat grondbeginsel trad ik niet bij.

De heer Decoster. — In 1897 hebt gij niet van regeling gesproken, gij hebt er u bij bepaald te verklaren, dat gij vertrouwen in de Regeering steldet !

Mgr Kessen. — Regeling zal er zelfs niet eens bestaan in de steden, waar spel genoorloofd is. De heer Monteflore heeft ons in 1896 gezegd dat er naast het speelhuis te Oostende 29 speelkrochten bestonden. In de Duitsche steden, toen het spel er genoorloofd was, trof men insgelijks speelkrochten naast de erkende speelhuizen aan.

Op welke bewegreden steunde ik mij, om eene uitzondering ten voordeele van Spa en Oostende aan te nemen ?

De heer Sainctelette. — [illegible] schilling ! (*Gelach, links*).

Mgr Kessen. — In 1897 [illegible] sing tusschen Kamer en Senaat [illegible] kwaad dan een groot kwaad [illegible] het, dat behoud van een kwaad [illegible] digd kan worden omdat het aan [illegible] geldmiddelen verschaft. Wie durft [illegible] opperen, als zou het bestaan van [illegible] ontucht gerechtvaardigd zijn, omdat zij [illegible] talen en aldus, in zekere mate, 's lands [illegible] helpen vullen ?

Dus kan 't behoud van speelhuizen niet gerechtvaardigd worden. Doch eene Regeering, [illegible] kwaad gedogen, zoo hare taak anders is [illegible] zoo niet onmogelijk, wordt gemaakt.

Voor ons stonden de verantwoordelijke [illegible] der Regeering, die aandrongen op 't behoud van voorrecht voor Spa en Oostende; om hunne overtuiging ging ik mede.

De toestand veranderde echter. Vroes over oneenigheid tusschen beide Kamers bracht er mij in 1897 toe, die uitzondering aan te stemmen ; thans niet meer.

Alle partijen zijn het heden eens, om het spel te beteugelen. Welk Kamerlid zou op zijne stemming durven terugkomen ? Om redenen van geld, wil men het zoo scherp aangeklaagde misbruik nog twee jaar laten duren.

Te rechte dus stem ik thans tegen het voorrecht, dat ik in 1897 goedkeurde.

Geen zedemeester toch durft onderteekenen, dat stoffelijk boven zedelijk belang gaat.

De heer De Coster. — Wij zijn wetgevers, geen zedemeesters.

De heer De Mot. — Die moeten zedelijk zijn.

De heer Picard. — Wetgevers zijn in hoogemate zedemeesters.

Mgr Kessen. — Geven wij toe, dan keurt de openbare mening ons af.

De heer Grimard is het mij eens, maar daar verwachtte ik mij niet aan. Wij socialisten, zoo sprak hij, geven aan de speldrift niet toe wat hier van vertocht wordt. Hoe durft gij, katholieken, gij christenen, anders handelen ?

Herhaaldelijk werd op het katholiek belang van Spa en Oostende gewezen. Welnu, België is rijk genoeg om voor geen geldelijke opoffering te schrikken, waar het er op aankomt, 's lands goede faam en goede zeden te vrijwaren !

(Zeer goed ! rechts.)

Zitting van donderdag 6e Juni 1901.

Begrooting voor de Gendarmerie.

Algemeene bespreking.

Graaf de Hemricourt de Grunne. — De landelijke policie laat eenigszins te wenschen over. De gendarmerie doet goeden dienst, doch is niet talrijk genoeg en al te veel verspreid in soms afgelegen plaatsen. Zoo worden de boosdoeners met den dag al stouter en stouter en zoo verslecht de toestand te platten lande.

Jonge schelmen, die weten, dat de wet hun vrij spel laat, zoofang zij geen 16 jaar oud zijn, plegen baanstroperij. In de heerenbosschen [illegible] ergste [illegible]. De rechters zijn met machteloosheid geslagen, daar voldoende policie ontbreekt. De boeiterlieden schrikken voor bedreiging vanwege kwaadboeners en zwijgen, wat gerechtelijk onderzoek te platten lande nog lastiger maakt.

Steeds nemen de misdrijven toe. Volgens de cijfers, door het ministerie van justitie aan de *Société d'économie sociale* verstrekt, steeg het aantal klachten, processen-verbaal en aanklachten tot 72, op 10 duizend inwoners, in 1870; het klom tot 226, op 10,000 inwoners, in 1898.

Anderzijds, ziehier cijfers ten bewijze, dat de gerechtelijke policie niet altijd naar behooren werkt.

In 1880 bleven 16,152 zaken zonder gevolg, en 45,502 in 1898 ! Waarom mag afgeleid worden, dat de schuldigen in ons land al meer en meer kans krijgen, om op vrije voeten te blijven.

Sedert eenige maanden, klaagt daar de drukpers over en eischt zij betere inrichting van de landelijke policie. Tal van maatschappijen, onder andere de Hoogere-Raad voor Landbouw en de Centrale maatschappij, steunen de drukpers. Van alle kanten wordt over dit toenemend gevaar geklaagd.

De Regeering heeft tot eersten plicht de maatschappelijke orde te handhaven. Zoodoende verricht zij echt volksliefend werk, want het zijn vooral minderen en zwakken, die het slachtoffer worden van boosdoeners. Dezen raden liever arbeiders aan, die met hun loon, of boeren, die met hunne winst naar huis keeren, dan rijke heeren, die per koets of per motorwagen rijden.

DE DOCHTER

van den

VALSCHMUNTER

Een verhaal van de Russische grenzen.

16de vervolg.

In weerwil daarvan echter nam hij de localiteit zoo nauwkeurig mogelijk op, ten einde haar zoo noodig later te kunnen herkennen.

Dat de meedeeling van Koppenhagen, als zou hij met den herbergier zaken te doen hebben, slechts een voorwendsel was, had Rothmann dadelijk begrepen.

Ook deze herbergier behoorde blijkbaar tot de ingewijden of leden der valschmuntersbende, en hoe meer van dergelijke ingewijden Rothmann ontdekte, hoe belangrijker het onderzoek voor hem werd.

Hij zag geene gewetenshebben op welken weg hij zich bevond en waar de herberg lag, maar hij durfde het niet wagen zijne kaart voor den dag te halen, ofschoon hij die altijd in den zak droeg, daar hij vreesde dat of Koppenhagen, of de herbergier zou binnentreden.

Hij kende niet eens de hemelstreek, waarin de straatweg lag en trok om er zich van te vergewissen een klein kompas te voorschijn, dat hij onder de tafel heimelijk besag.

Hij zag uit den stand der naald, dat hun weg tot nu toe naar het noorden in plaats van naar het westen verzaan was. Hij meende, dat het nu niet moeilijk meer kon vallen de herberg later terug te vinden.

Het gesprek tusschen Koppenhagen en den weerd duurde buitengewoon lang.

Er was reeds een half uur voorbijgegaan en nog kwamen geen van beiden terug.

Rothmann stond op en trad als toevallig in de nabijheid der deur, achter welke beiden verdwenen waren. Hij luisterde met ingehouden adem en naar voren gebogen hoofd, doch hoorde niets en ging daarom uit verveling naar buiten bij den blauwrok, om met dezen een gesprek aan te knoopen.

Misschien, aldus dacht hij, zou hij van dezen iets vernemen kunnen, als Koppenhagen er niet bij was.

De blauwrok begroette hem met vreugde en verzocht hem een oogenblik het peerd vast te houden, ten einde hij even naar binnen kon gaan om een borrel te drinken.

Rothmann stemde hierin toe en nam intusschen de ligging der vensters nauwkeurig op.

Toen de blauwrok terugkwam en Rothmann alloste ging deze in de herberg terug, hij ging echter niet onmiddellijk de gelagkamer binnen, maar wandelde den gang in naar de achterdeur, die toegang tot den hof gaf.

Hier bleef hij onwillekeurig staan, daar hij aan zijne rechterhand stemmen hoorde, in eene waarvan hij dadelijk die van Koppenhagen herkende. Hij legde zijn oor dicht aan eene deurspleet en deze hoorde Koppenhagen tamelijk opgewonden zeggen :

— Ik verzeker u dat Peiser verdacht is. Ik vertrouw hem niet meer. Weest allen voorzichtig met hem en deelt het ook de anderen mee dat zij zich tegenover hem in acht moeten nemen.

— Denkt gij dan dat hij ons zou verraden ? vroeg eene stem, waarschijnlijk die van den weerd.

— Zeker denk ik dat, antwoordde Koppenhagen. Deze schurk is tot alles in staat.

— Maar, meugde zich eene der stemmen in het gesprek, hij brengt zichzelve toch ook in het ongeluk als hij den verrader zou spelen.

— Gij vergist u, antwoordde Koppenhagen. Ik geloof ook niet dat hij ons wilde aangeven, maar ik vermoed dat hij ons bedriegt. Het komt mij voor dat hij naar Rusland wil vertrekken, natuurlijk in alle stilte. Gij weet dat hij altijd groote geldsommen van ons in bewaring heeft en al onze zaken behartigt. Het wordt hem dus gemakkelijk gemaakt, ons voor duizenden te bedriegen.

Thans meugde zich nog een vierde stem in het gesprek en Rothmann bemerkte daardoor dat hier in de kamer van den herbergier eene geheime vergadering der valschmunters plaats had. Deze stem zegde :

— Ik geloof niet dat Peiser zoit tot een dergelijken slap zou overgaan, ten minste niet zoolang zijne dochter bij hem is. Hij zou haar zeker nooit alleen achterlaten en haar met zich nemen, zou hem moeilijk gelukken. Ik weet dat hij zijne dochter hartelijk lief heeft.

— Zoo, zoo ! zegde Koppenhagen, daar zullen wij dan maar rekening meê houden, maar zijt gij zeker van uwe zaak ?

— Volkomen zeker ! Ik geloof, dat Peiser geheel buiten zichzelven zou geraken, indien zijne dochter eenig leed mocht overkomen. Ik woon in zijne nabijheid en ken de verhoudingen in zijn gezin zeer nauwkeurig. Ik ben vast overtuigd, dat Peiser zijne dochter innig bemint.

Rothmann hoorde daarbij stoelen verschuiven en vond het derhalve geraadzaam zich zoo spoedig mogelijk van de deur te verwijderen. De middellijk achter hem trad Koppenhagen de gelagkamer binnen.

— Ik hoop dat u de tijd niet al te lang valt, zegde hij. Ik heb binnen nog iets te doen, maar wilde intusschen eens zien hoe gij het maakt.

Rothmann vertelde hem dat hij zich vervoedde, en dat hij buiten bij den blauwrok gewerst was. Lachend voegde hij er bij, dat hij zich gedurende de afwezigheid van den herbergier maar zelf had bedieud.

Koppenhagen lachte, beloofde spoedig terug te komen en verdween weer achter de deur. Rothmann schreef in zijn notaboekjes den naam Peiser, daar deze hem gewichtig genoeg voorkwam. Ook maakte hij, angstig om zich heen ziende, eene teekening van de herberg en hare ligging, toen hij plotselinge daar buiten een vreemdeling hoorde. Eerst meende hij, dat de blauwrok wegreed, maar spoedig bemerkte hij, dat een tweede rijtuig was aangekomen, hetwelk eveneens voor de herberg stilhield.

Eenige oogenblikken later werd de deur geopend en trad een tamelijk net gekleed man de herberg binnen, die onmiddellijk met luide stem den herbergier riep.

Deze verscheen dan ook, waarschijnlijk omdat hijzelve wilde zien, wie de nieuw aangekomene was.

Rothmann was volkomen van meening, dat thans weer tusschen den nieuwen gast en den kastelein eene vertrouwelijke begroeting zou plaats vinden, toch was dit dimaal niet het geval.

De vreemdeling bestelde een glas bier, dat hij inenen uitdronk en liet het daarna opnieuw vullen.

Rothmann merkte intusschen op, dat de kastelein den gast met waatronwige blikken achtervolgde.

— Gij schijnt mij niet te kennen ? vroeg de vreemdeling, die deze blikken eveneens scheen opgemerkt te hebben.

— Gij komt mij wel bekend voor, antwoordde de kastelein, maar ik weet niet, waar ik u thuis brengen mort.

— Dan hebt gij een slecht geheugen ! antwoordde de vreemdeling.

— Hij voegde er nog iets op fluisterenden toon tegen den kastelein bij, wat Rothmann niet verstaan kon, doch de herbergier zette een bevredigend gezicht en zegde.

— Juist, nu herken ik u weer ! Ik hoop dat de tijd u niet lang zal vallen, want ik heb in mijne woonkamer nog iets te doen ; ik moet daar eene dringende zaak afhandelen met den heer, wiens rijtuig voor de deur staat.

Hij begaf zich daarna weer naar zijn eigen vertrek en Rothmann bleef nu met den vreemdeling alleen.

Deze had aan een tegenoverstaand tafelje plaats genomen en toen Rothmann opzag, kruisten zich zijne blikken met die van den vreemdeling, welke zich in eene zeer opgewekte stemming scheen te verheugen, want hij neurieide eene melodie en ledigde zijn glas met opmerkelijke veerdigheid.

Toen Rothmann eenige oogenblikken later weer naar hem zag, bemerkte hij dat de vreemdeling hem onafgebroken beloerde.

Uit den aard der zaak trachtte hij den onverschillige te spelen, toch gevorderde hij ichenigszins ongerust, toen hij bespeurde, dat de vreemdeling hem onafgebroken bleef aanstaren, alsof hij een bekende moest zijn, dien deze echter nog niet durfde aanspreken.

Dat deze houding iets zeer pijnlijks had voor den gerechtsdienaar, is gemakkelijk te begrijpen. Hij bevond zich in een lokaal welks eigenaar tot de valschmuntersbende behoorde, in een huis, waarin een groot aantal dezer bende vereenigd was.

Welk gevaar dreigde hem, indien zijne verkleeding, indien zijn werkelijken stand hier bekend werden.

Hij besloot den lastigen vreemdeling bevreesd te maken, door hem een dreigende blik toe te werpen, maar deze, die blijkbaar in eenigsins opgewonden stemming verkeerde, liet zich daardoor niet afschrikken, doch zag Rothmann lachend aan, en sloeg eindelijk met de vlakke hand op de tafel, als iemand die eene gewichtige ontdekking gedaan heeft.

Daarna stond hij plotseling op, trad op Rothmann toe, stak hem lachend en begroetend de handen toe en zegde :

— Goeden avond, mijnheer de gerechtscommissaris !

Rothmann was in het eerste oogenblik zoo verstarrikt, dat hij nauwelijks waagde te antwoorden. Dat men hem hier, in deze voor hem zoo uiterst levensgevaarlijke stelling, in deze afgelegen herberg kon herkennen, scheen hem bijna ongeloofbaar.

Nadat hij zich eenigermate hersteld had, antwoordde hij :

— Gij vergist u zeker ! Ik ben een eenvoudig handelsman en geen gerechtsdienaar.

De vreemdeling lachte en antwoordde daarna vroolijk :

— Ik heb een te goed geheugen voor gelaatstrekken, dan, wanneer ik die eenmaal gezien heb, niet zou herkennen. Wij zijn wel eens meer met elkander in aanraking geweest, herkent gij mij nu niet ?

Rothmann was opgestaan en zag den nog altijd lachenden man als een spook aan.

Hij was reeds met hem in aanraking geweest ? Dan toch zeker in zijne ambtelijke betrekking en moest ook dus deze man oongetwijfeld een misdadiger zijn ? Immers had deze ook met den herbergier gelluisterd, en zou dus eveneens wel tot de valschmuntersbende behooren ?

Voor een oogenblik beefde Rothmann van den schrik. Als op dit oogenblik Koppenhagen eens met den herbergier uit de andere kamer terugkwam en zich deze onbekende een onbedacht woord liet ontvallen, dan kon Rothmann er wel verzekerd van zijn, dat zijn laatste uur geslagen was.

Daar hij, met zijne eigene gedachten vervuld, nog altijd aarzelde te antwoorden, zegde nu de vreemdeling :

— Ja, ik begrijp wel, dat gij er reden voor hebt, om niet bekend te worden, gij hebt zeker met uw roodkwalen in deze streek en in deze verkleeding iets bijzonders op het oog ; is het niet zoo ? vroeg hij lachend.

Rothmann beradende en vroeg daarop fluisterend :

— Maar, wie zijt gij, en waarom wilt gij mij in het verderf storten ?

— Dacht gij, dat ik u in het verderf zou willen storten ? zegde de vreemdeling. Spreek er niet van ; ik denk er niet aan ; ik ben zelfs een uwer beste vrienden. Aan u heb ik het te danken gehad, dat ik vroeger mijn geld terugkreeg. Herinnert gij u dat dan niet meer, M. de gerechtscommissaris ?

Rothmann greep met kracht den arm van den nog altijd op luiden toon sprekenden vreemdeling en beet hem toe :

— Als gij wilt, dat ik onmiddellijk of binnen eenige oogenblikken vermoord wordt, dan moet gij zoo hard blijven uitschreeuwen, als gij nu doet, wie ik ben.

De man verschrikte zichtbaar bij deze woorden en zegde dan rachter, dan vroeger :

— Ik denk er niet aan ! Maar van waar dreigt u dan zulk een groot gevaar.

— Spreek daar niet verder over, antwoordde Rothmann ; ik verklaar u, dat gij de meeplichtigheid aan eenen moord op uwe ziel zult lijden, als gij nog eens spreekt als daar straks, door te zeggen, wie ik ben. Maar nu verzoek ik u ook mij te zeggen, wie gij eigenlijk zijt.

De vreemdeling noemde zijn naam, Eduard Gopfert, en voegde er bij :

— Twee jaar geleden was ik voor plezier op reis naar Berlijn en viel daar in de handen van schelmen. Ik kwam toen op het politiebureel, om mij te beklagen. Men stelde beslag in mijn lot en vroeg mij eene nauwkeurige beschrijving der oplichters te geven. Daarna brachten men mij een halven dag lang in allerhande lokalen, waardoor het mij gelukte, de kerels, die mij opgelicht hadden, aan te wijzen. Ik kreeg al mijn geld terug, en dat heb ik alleen aan u te danken. Ik had u onmiddellijk herkend, al hebt gij ook uwen baard doen afscheren en uwe kleeren veranderd.

— Woont gij dan hier in de buurt ? vroeg Rothmann merkbaar verlicht.

(Wordt voortgezet).